

Sygn. akt: I C 355/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie I Wydział Cywilny

w składzie następującym: Przewodniczący SSO Rafał Kubicki

Protokolant p.o. sekr. sąd. K. P.

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2019 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej w W.

przeciwko J. B.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanego J. B. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W.

w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 51.060 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 28 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem pozwanemu prawa powoływania się na ograniczenie odpowiedzialności do nieruchomości stanowiącej działkę nr (...), położoną w M. (KW Nr (...)) oraz

z ograniczeniem do sumy hipoteki umownej (1.494.000 zł) ustanowionej na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W.,

II. przyznaje wynagrodzenie w kwocie 900 (dziewięćset) złotych M. S. - kuratorowi ustanowionemu dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, które nakazuje wypłacić z zaliczki powoda ((...)),

III. nakazuje ściągnąć od powoda Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 1.914 (tysiąc dziewięćset czternaście) złotych tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu po zmianie rodzaju postępowania z nakazowego na zwykły,

IV. zasądza od pozwanego J. B. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W.

w upadłości likwidacyjnej w W. kwotę 8.870 (osiem tysięcy osiemset siedemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSO Rafał Kubicki

Sygn. akt I C 355/18

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. wniósł

o zasądzenie od pozwanego J. B. kwoty 1.357.377,46 zł

z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od kwoty 996.000 zł od dnia wniesienia pozwu tj. od dnia 28 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, oraz o zastrzeżenie pozwanemu prawa do powoływania się w toku egzekucji zasądzonych od

niego świadczenia pieniężnego, na ograniczenie odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości obejmującej działkę ewidencyjną numer (...), położonej w miejscowości M., w gminie O., w powiecie (...), w województwie (...), dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą nr (...). Ponadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych powiększonych o opłatę skarbową od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wskazał, że powód jako wierzyciel hipoteczny dochodzi od pozwanego jako dłużnika hipotecznego zaspokojenia roszczeń w postaci kwoty wskazanej w pozwie. Hipoteka umowna do kwoty 1.494.000 zł na wyżej opisanej nieruchomości została ustanowiona na mocy oświadczenia pozwanego jako zabezpieczenie roszczeń (...) z tytułu kredytu udzielonego A. B.. Pozwany w dalszym ciągu jest właścicielem przedmiotowej nieruchomości. W wyniku braku spłaty zobowiązania przez dłużnika osobistego, powód domaga się zaspokojenia od dłużnika rzeczowego.

Pismem z 16 marca 2018 r. powód ograniczył powództwo i wniósł o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kwoty 51.060 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, tj. 28 listopada 2017 r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanego do nieruchomości stanowiącej działkę ewidencyjną oznaczoną w ewidencji gruntów numerem 110, położonej w miejscowości M., w gminie O., w powiecie (...), w województwie (...), dla której Sąd Rejonowy w Biskupcu prowadzi księgę wieczystą nr (...). Nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych powiększonych o opłatę skarbową od pełnomocnictwa.

W dniu 16 kwietnia 2018 r. w sprawie (...) Sąd Okręgowy w Olsztynie wydał nakaz w postępowaniu nakazowym, nakazując J. B. aby zapłacił na rzecz powoda żadaną kwotę 51.060,00 zł, z zastrzeżeniem pozwanemu prawa do powoływania się w toku egzekucji na ograniczenie jego odpowiedzialności do nieruchomości, stanowiącej działkę gruntu nr (...), położonej w miejscowości M., gmina O., dla której Sąd Rejonowy w O. prowadzi księgę wieczystą nr (...) do wysokości wierzytelności zabezpieczonej wpisem hipoteki umownej. W pozostałym zakresie postępowanie zostało umorzone na skutek częściowego cofnięcia pozwu.

Sąd Okręgowy w Olsztynie postanowieniem z 11 czerwca 2018 r. na podstawie art. 492¹ § 1 k.p.c. uchylił nakaz zapłaty, albowiem miejsce pobytu pozwanego nie jest znane.

W odpowiedzi na pozew kurator, ustanowiony dla nieznanego z miejsca pobytu pozwanego, wniósł o oddalenie powództwa w całości, nieobciążanie pozwanego kosztami procesu oraz o przyznanie kuratorowi wynagrodzenia według uznania Sądu. Poza opisem wielu działań zmierzających do ustalenia miejsca pobytu pozwanego (zakończonych niepowodzeniem) odpowiedź ta zawierała wniosek o przypozwanie dłużnika osobistego, a ponadto o nieobciążanie pozwanego kosztami procesu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

30 grudnia 2013 r. powód - Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa w W. zawarła z A. B. umowę kredytu nr (...). Na jej podstawie udzielono kredytu w kwocie 996.000 zł i ustalono spłatę zobowiązania w miesięcznych ratach po 15.787,75 zł do 19 grudnia 2023 r. Zgodnie z § 9 umowy, zabezpieczeniem była hipoteka umowna ustanowiona na rzecz powoda do kwoty 1.494.000 zł na nieruchomości gruntowej składającej się z działki ewidencyjnej numer (...), położonej w miejscowości M. (KW nr (...)). W przypadku nieterminowej spłaty kredytu należność z tego tytułu miała stać się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Wysokość odsetek od należności przeterminowanej została określona jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Strony umowy w § 12 ustaliły możliwość wypowiedzenia umowy z zachowaniem 30 dniowego terminu wypowiedzenia, między innymi w przypadku nie zapłacenia przez kredytobiorcę w terminach określonych w umowie pełnych rat kredytu za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu kredytobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. 30 grudnia 2013 r. J. B. oświadczył przed notariuszem A. K. w W., że ustanawia na nieruchomości, stanowiącej działkę gruntu numer (...), KW nr (...) hipotekę na miejscu pierwszym do kwoty 1.494.000 zł na rzecz Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. w celu

zabezpieczenia wierzytelności głównej w kwocie 996.000,00 zł, odsetek od kredytu, odsetek kapitałowych, odsetek od należności przeterminowanych, odsetek za zwłokę, opłat sądowych od kwoty zobowiązania, kosztów odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalności, kosztów postępowania egzekucyjnego do kwoty 498.000 zł.

dowód: umowa nr (...) k. 21-23, regulamin udzielenia pożyczek i kredytów zabezpieczonych hipoteką (...) k. 24-25, harmonogram spłat kredytu k. 26-28, tabele opłat i prowizji k. 29, wypis z aktu notarialnego obejmującego oświadczenie o ustanowieniu hipoteki k. 35-38, odpis KW (...) k. 32-34, deklaracja członkowska (...) z siedzibą w W. k. 31

Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy postanowieniem z 5 lutego 2015 r. ogłosił upadłość Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej z siedzibą w W. z możliwością zawarcia układu. Sprawowanie zarządu całym majątkiem upadłego zostało powierzone zarządcy w osobie L. K.. Sąd postanowieniem z dnia 19 marca 2015 r. zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w W. z siedzibą w W. w ten sposób, że postępowanie upadłościowe z możliwością zawarcia układu zmienił na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego. Odwołano zarządcę masy upadłości L. K.. Jednocześnie na syndyka masy upadłości wyznaczono L. K..

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy (...)z 5 lutego 2015 r. k. 19, postanowienie Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w sprawie (...) z 19 marca 2015 r. k. 20

Kredytobiorca A. B., mimo zobowiązania wynikającego z umowy, nie regulowała rat kredytu w umówionym terminie. Syndyk kilkakrotnie wzywał kredytobiorcę do dobrowolnego uregulowania zaległych należności. Wezwania okazały się bezskuteczne.

dowód: wezwanie z dnia 29 października 2015 r. k. 39-41, wezwanie z dnia 15 grudnia 2015 r. k. 42-44

Syndyk pismem z dnia 10 lutego 2016 r. wypowiedział umowę nr (...). Łączna wysokość zadłużenia na dzień 10 lutego 2016 r. wynosiła 276.867,44 zł. Wypowiedzenie umowy zostało odebrane przez A. B..

dowód: wypowiedzenie umowy z dnia 10 lutego 2016 r. k. 45, zpo k. 47-48

Po upływie okresu wypowiedzenia, cały kredyt z odsetkami i naliczonymi kosztami stał się natychmiast wykonalny. W następstwie braku spłaty przez dłużnika osobistego (A. B.), powód domagał się zaspokojenia wierzytelności od pozwanego będącego dłużnikiem rzeczowym. W tym celu Syndyk pismem z dnia 17 października 2017 r. poinformował J. B. o wypowiedzeniu umowy nr (...). Jednocześnie powód dokonał wypowiedzenia wierzytelności hipotecznej. Nadto poinformował, że cała wierzytelność zabezpieczona hipoteką jest wymagalna z chwilą wypowiedzenia i wezwał pozwanego (będącego dłużnikiem rzeczowym) do zapłaty kwoty 1.345.778,76 zł, w tym zaległego kapitału w kwocie 996.000 zł.

dowód: wezwanie i wypowiedzenie z 17 października 2017 r. k. 49-50, zpo k. 52-53

Pozwany jest obecnie poszukiwany w związku z śledztwem prowadzonym przez Prokuraturę Okręgową w Gorzowie Wielkopolskim.

dowód: pismo Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim – k. 824

Na dzień 28 listopada 2017 r. w księgach rachunkowych strony powodowej wymagalność zadłużenia wobec A. B. wynosi łącznie 1.357.512,46 zł obejmujące:

- a) zaległy kapitał w kwocie 996.000,00 zł,
- b) odsetki umowne w kwocie 189.197,99 zł,

c) odsetki karne w kwocie 172.179,47 zł,

d) opłaty za wezwania i upomnienia w kwocie 135,00 zł.

dowód: wyciąg z ksiąg rachunkowych k. 54

Pozwany w dalszym ciągu pozostaje właścicielem nieruchomości, obciążonej przedmiotową hipoteką.

dowód: wydruk internetowy z ksiąg wieczystych na 23 stycznia 2019 r. k. 867-869

Sąd zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że osoba przypozwana nie zgłosiła interwencji ubocznej.

W świetle ustalonych okoliczności faktycznych sprawy powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości w ostatecznym kształcie.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w całości wiarygodnego i spójnego materiału dowodowego w postaci dokumentów. Strony nie zarzucały dowodom niewiarygodności, wątpliwości co do nich nie ma również Sąd.

Analiza zasadności roszczenia pozwala wskazać, że zgodnie z art. 65 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomość obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości przed wierzycielem osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). Z kolei art. 75 tej ustawy stanowi, iż zaspokojenie wierzyciela hipotecznego następuje według przepisów o sądowym postępowaniu egzekucyjnym, chyba, że z nieruchomości dłużnika prowadzona jest egzekucja przez administracyjny organ egzekucyjny.

Z uwagi na powyższe należy stwierdzić, że podstawowym uprawnieniem wierzyciela z tytułu hipoteki – ograniczonego prawa rzeczowego jest prawo dochodzenia zaspokojenia z obciążanej nieruchomości, a podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości. Taki tytuł należy uzyskać przeciwko właścicielowi nieruchomości obciążonej hipoteką także wtedy, gdy nie jest on dłużnikiem osobistym z tytułu zabezpieczonej wierzytelności. Obligatoryjność tego trybu wymusza uzyskanie przez wierzyciela tytułu wykonawczego, jako że tytuł ten jest podstawą każdej egzekucji (art. 776 k.p.c.). Powództwo wierzyciela hipotecznego przeciwko właścicielowi obciążonej nieruchomości jest powództwem o zasądzenie świadczenia pieniężnego zarówno w przypadku, gdy jest on dłużnikiem osobistym, jak i wtedy, gdy odpowiada tylko rzeczowo.

Wierzyciel jest uprawniony do dochodzenia zaspokojenia z obciążonej nieruchomości, bez względu na to czyją stała się własnością i bez względu na to, czy pomiędzy wierzycielem hipotecznym a dłużnikiem rzeczowym (właścicielem obciążonej nieruchomości) istnieje stosunek obligacyjny. Sens hipoteki wyraża się właśnie w tym, że jeżeli dłużnik osobisty nie spełnia należnego świadczenia pieniężnego, wierzyciel może wszcząć egzekucję przeciwko dłużnikowi rzeczowemu. Przedtem powinien jednak uzyskać przeciwko niemu tytuł wykonawczy.

W świetle powyższych rozważań, należy zauważyć, że pozwany złożył oświadczenie o ustanowieniu hipoteki na nieruchomości, stanowiącej jego własność,

w celu zabezpieczenia spłaty przez A. B. kredytu zaciągniętego

w Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo-Kredytowej w W.. Jak wynika

z dołączonych do akt dokumentów w postaci wezwań do zapłaty kierowanych przez powoda do dłużnika A. B. zaprzestała spłaty kredytu. Umowa została skutecznie wypowiedziana.

Z treści art. 78 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, jasno wynika, że wypowiedzenie jest skuteczne względem właściciela nieruchomości niebędącego dłużnikiem osobistym, gdy było dokonane w stosunku do niego. Uzależnienie skuteczności wypowiedzenia względem właściciela nieruchomości (dłużnika odpowiadającego rzeczowo) niebędącego

dłużnikiem osobistym od dokonania wypowiedzenia w stosunku do niego oznacza, że wypowiedzenie uważa się za złożone z chwilą, gdy doszło do niego w taki sposób, że mógł zapoznać się z jego treścią (art. 61 k.c.). W tej sprawie takie wypowiedzenie zostało dokonane przez Syndyka działającego w imieniu oraz na rzecz upadłego.

Zgodnie zaś z art. 69 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenie o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.

Oświadczenie pozwanego złożone w formie aktu notarialnego stanowi, że hipoteka została ustanowiona w celu zabezpieczenia wierzytelności głównej z umowy nr (...) w kwocie 996.000 zł, a także odsetek od udzielonego kredytu, odsetek kapitałowych, odsetek od należności przeterminowanych, odsetek za zwłokę, opłat sądowych od kwoty zobowiązania, kosztów odpisu orzeczenia ze stwierdzeniem wykonalności, kosztów postępowania egzekucyjnego do kwoty 498.000 zł. Dokumenty wskazują, że A. B. nie wywiązała się z obowiązku terminowej spłaty udzielonego przez powoda kredytu. W konsekwencji umowa została wypowiedziana. Wobec czego wierzytelność powoda w stosunku do dłużniczki osobistej stała się wymagalna.

Zaznaczyć należy jednak, że w niniejszym postępowaniu powód dochodzi jedynie 51.060,00 zł tytułem części zaległego kapitału wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od tej kwoty na przyszłość – za okres od dnia wniesienia powództwa (28 listopada 2017 r.), zatem odpada konieczność analizy, czy powód właściwie obliczył zaległe odsetki czy koszty umowy. Żądane na przyszłość odsetki za opóźnienie od kwoty 51.060 zł są niższe niż odsetki określone w § 7 umowy kredytu.

W związku z powyższym, skoro kredytobiorca jako dłużnik osobisty nie spełnił należnego świadczenia pieniężnego, strona powodowa może skutecznie domagać się od pozwanego zaspokojenia zobowiązania wynikającego z przedmiotowej umowy.

Wynikiem tego Sąd, na podstawie art. 69 i 75 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę żadaną kwotę 51.060 zł wraz z odsetkami, z prawem pozwanego do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności jako dłużnika rzeczowego do nieruchomości stanowiącej działkę gruntu nr (...), położonej w miejscowości M., gmina O., dla której Sąd Rejonowy w Olsztynie prowadzi księgę wieczystą nr (...) do wysokości wierzytelności zabezpieczonej wpisem hipoteki umownej (1.494.000,00 zł) na rzecz powoda.

Z powyższych względów i na ww. podstawach orzeczono jak w pkt I wyroku.

Sąd w pkt II przyznał wynagrodzenie kuratorowi ustanowionemu dla pozwanego. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 9 marca 2018 r. w sprawie określenia wysokości wynagrodzenia i zwrotu wydatków poniesionych przez kuratorów ustanowionych dla strony w sprawie cywilnej, wysokość wynagrodzenia kuratora ustanowionego dla stron cywilnej ustala się w kwocie nieprzekraczającej 40% stawek minimalnych za czynności adwokackie określone

w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 16 ust. 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, nie mniej niż 60 zł. W przypadku zaś nieokreślenia stawek minimalnych ustala się przyjmując za podstawę stawkę w sprawach

o najbardziej zbliżonym rodzaju. W związku z tym przyznano kuratorowi M. S. kwotę 900 zł wynagrodzenia, uwzględniając nakład pracy kuratora, szczególnie bardzo szeroki zakres czynności, które zmierzały do ustalenia miejsca pobytu pozwanego. Na tym bowiem głównie polegało zadanie kuratora. Nie znając sprawy z innych źródeł niż dokumenty w aktach sprawy (liczącej zresztą pięć tomów, co też uwzględniono przy kalkulacji wynagrodzenia) trudno było kuratorowi formułować szczegółowe zarzuty w odpowiedzi na pozew. Należy dodać, że kurator reprezentował pozwanego na rozprawie. Wynagrodzenie adwokackie dla sprawy liczącej ponad 50.000 zł wynosi 5.400 zł. Przyznane wynagrodzenie kuratora plasuje się na trzeciej pozycji niżej w hierarchii stawek adwokackich i znacznie odbiega na niekorzyść kuratora od limitu wynoszącego 40% właściwej stawki.

W pkt III wyroku Sąd orzekł w oparciu o art. 101 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Postanowienie to dotyczy ściągnięcia od powoda kwoty 1.914 zł tytułem uzupełnienia opłaty od pozwu wymaganej po zmianie rodzaju postępowania z nakazowego na zwykły Otóż dla ostatecznej wysokości roszczenia opłata nominalna wynosi 2.553 zł. Powód został zwolniony od kosztów ponad 5.000 zł, zatem zwolnienie nie obejmuje tej opłaty. Po otrzymaniu częściowego zwolnienia powód ograniczył powództwo i uiścił opłatę stanowiącą ¼ opłaty nominalnej właściwej dla kwoty ostatecznego żądania, a więc 639 zł. Następnie doszło do zmiany rodzaju postępowania na zwykłe, powodującej konieczność uzupełnienia opłaty do pełnej – wynoszącej 2.553 zł. Różnica ta wynosi 1.914 zł i skoro nie została przez powoda uzupełniona przed wydaniem wyroku, powinno to nastąpić obecnie – na podstawie art. 108¹ k.p.c. w zw. z art. 130³ § 2 k.p.c. Z uwagi na końcowy etap procesu i na konieczność orzekania o kosztach między stronami pominięty został etap wzywania powoda przez przewodniczącego o opłatę uzupełniającą.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Pozwany jako przegrywający sprawę jest zobowiązany zwrócić powodowi całość poniesionych przez powoda kosztów procesu, w wysokości 8.870 zł (uiszczona opłata od pozwu 639 zł, opłata uzupełniająca 1.914 zł, zaliczka na wynagrodzenie kuratora 900 zł i stawka minimalna wynagrodzenia adwokackiego (§ 2 pkt 6 rozporządzenia MS z 22.10.2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie w obecnym brzmieniu).

W tym miejscu warto wskazać, że Sąd nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążania pozwanego kosztami procesu, po myśli art. 102 k.p.c. albowiem pozwany najwidoczniej ukrywa się i nie zachodzą żadne szczególne okoliczności uzasadniające zastosowanie tego przepisu.

SSO Rafał Kubicki